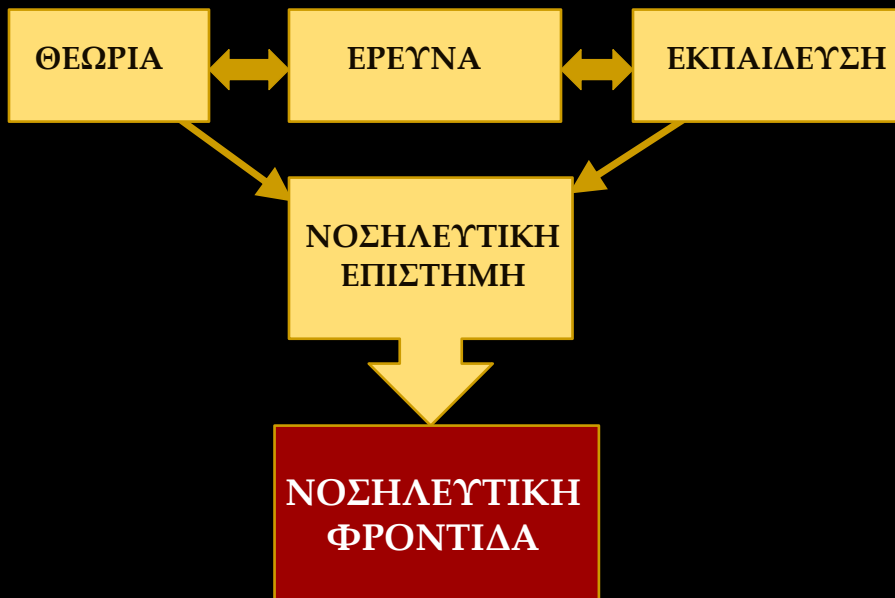

Θεωρίες Νοσηλευτικής

ΘΕΜΕΛΕΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Δρ. ΦΩΤΕΙΝΗ Ι. Δ. ΒΟΥΖΑΒΑΛΗ Ε.ΔΙ.Π.

Η ανάπτυξη νοσηλευτικών θεωριών

- 1900, ...επιρροές από χριστιανικές αξίες... ως βοηθοί γιατρών
- 1950-.... Η νοσηλευτική εκπαίδευση στον ακαδημαϊκό χώρο... Η νοσηλευτική γνώση βασίζεται στην έρευνα, στις θεωρίες
- Αναλυτική σκέψη ρασιοναλισμού, «αιτίας-αποτελέσματος»
- Θεωρητικοί ψυχιατρικοί νοσηλευτές : σχέση νοσηλευτή-ασθενούς.

Η ανάπτυξη νοσηλευτικών θεωριών

Οι πρώτοι θεωρητικοί νοσηλευτές

Αναφέρονται στο άτομο -τόσο τον ασθενή όσο και το νοσηλευτή-

1960's -1990's

- Ανάπτυξη Νοσηλευτικής βιβλιογραφίας, ανάπτυξη θεωριών και αξιολόγηση θεωρητικών μοντέλων
- Εννοιολογικοποίηση Μετα-παραδείγματος

Η ανάπτυξη νοσηλευτικών θεωριών

2000's

- Διεύρυνση θεωριών φροντίδας
- Εμπειρικές μελέτες και αξιολόγηση θεωριών

Θεωρητική Διάρθρωση Νοσηλευτικής Επιστήμης

- Μετα-παράδειγμα
- Εννοιολογικά Μοντέλα
- Μέγα-Θεωρίες
- Θεωρίες μέσης κλίμακας
- Ρυθμιστικές Θεωρίες

Φιλοσοφία

Θεωρητική Διάρθρωση Νοσηλευτικής Επιστήμης

- Μετα-παράδειγμα
  - Εννοιολογικά Μοντέλα
- Φιλοσοφία
- ✓ Αόριστα και ευρέα
  - ✓ Προβλέπουν με γενικό τρόπο τις σχέσεις μεταξύ των
  - ✓ Δίνουν οντολογικές και υπαρξιακές εξηγήσεις για την φύση των πραγμάτων

Θεωρητική Διάρθρωση Νοσηλευτικής Επιστήμης

- Μέγα-Θεωρίες
  - Θεωρίες μέσης κλίμακας
  - Ρυθμιστικές Θεωρίες
- Λιγότερο αφηρημένες
  - Εστιάζουν σε συγκεκριμένα φαινόμενα
  - Χαρακτηρίζονται ανάλογα με την ευρύτητα και την πολλαπλότητα των φαινομένων που περιγράφουν
  - Μπορούν να ελεγχθούν στην πράξη, να υποστηριχθούν ή να καταρριφθούν, μέσω έρευνας

Ορολογία

• Φιλοσοφία

- ένα σύνολο πεποιθήσεων και αξιών που ορίζουν τον τρόπο σκέψης και είναι γνωστά και κατανοητά σε μια ομάδα

• Μετα-παράδειγμα

- κοσμοθεωρία ή ευρέως αποδεκτό σύστημα αξιών
- ένα δίκτυο θεωρίας, έρευνας, εκπαίδευσης και πρακτικής στον συγκεκριμένο κλάδο

🌐 Νοσηλευτικό Μετα-παράδειγμα

● Νοσηλευτής-τρια (Νοσηλευτική)

Δράσεις, ιδιότητες και χαρακτηριστικά του ατόμου που φροντίζει

● Άτομο

Η ανθρώπινη ύπαρξη

● Περιβάλλον

Όρια (φυσικά, πνευματικά, πολιτισμικά)

● Υγεία

Ο στόχος της νοσηλευτικής φροντίδας, ολιστική

🌐 Εννοιολογικά Μοντέλα

✦ Δείχνουν τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών

✦ Γενικώς ποιοτικά

✦ Δεν αποδεικνύονται

🌐 **Εννοιολογικά Μοντέλα**

- ◆ Προέρχονται από φιλοσοφίες
- ◆ Αντιπροσωπεύουν μια λιγότερο περίπλοκη ιδέα
- ◆ Αφορούν πιο συγκεκριμένες έννοιες του περιβάλλοντος, της υγείας και της νοσηλευτικής
- ◆ Συστηματικός τρόπος προσέγγισης της νοσηλευτικής πρακτικής, της εκπαίδευσης και της έρευνας
- ◆ Οδηγός σκέψης και λήψης αποφάσεων

🌐 **Εννοιολογικά Μοντέλα**

Καθοδηγούν όλα τα θέματα της κλινικής πρακτικής....

- ◆ Τι να παρατηρήσει όταν αλληλεπιδρά με τους ασθενείς και πώς να ερμηνεύσει αυτές τις παρατηρήσεις
- ◆ Πώς να σχεδιάσει τις παρεμβάσεις με γενικό τρόπο και
- ◆ Παρέχει τα αρχικά κριτήρια για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων

🌐 **Εννοιολογικά Μοντέλα**

- ◆ Τα μοντέλα μπορούν να βασιστούν σε μια σειρά από θεωρίες για να βοηθήσουν στην κατανόηση ενός συγκεκριμένου προβλήματος σε μια συγκεκριμένη ρύθμιση ή πλαίσιο.
- ◆ Δεν ορίζονται πάντα ως θεωρία.

🌐 **Εννοιολογικά Μοντέλα Νοσηλευτικής**

- Συμπεριφορικών Συστημάτων- *Johnson*
- Γενικών Συστημάτων- *King*
- Διατήρησης Ενέργειας- *Levine*
- Συστημάτων- *Neuman*
- Αυτοφροντίδας- *Orem*
- Αρμονικών ολοτήτων- *M. Rogers*
- Προσαρμογής- *Roy*

🌟 Θεωρίες

- Μία ή περισσότερες σχέσεις μεταξύ των εννοιών
- Ποσοτικά δεδομένα - μετρήσιμες
- Είναι περισσότερο ελέγξιμες από τα μοντέλα

🌟 Μεγάλες Θεωρίες

- Ευρείες και πολύπλοκες (Leininger)
- Αφηρημένες και δύσκολα επαληθεύσιμες

🌟 Θεωρίες μέσης κλίμακας

- Περιορισμένης έκτασης - συγκεκριμένα φαινόμενα
- Μπορούν να επαληθευτούν εμπειρικά

Ανάπτυξη της γνώσης

• Επαγωγική διαδικασία

- Από το ειδικό στο γενικό
- Τα πραγματικά στοιχεία που παρατηρούμε στον φυσικό κόσμο γενικεύονται
- Δημιουργία μοντέλων από παρατηρήσεις

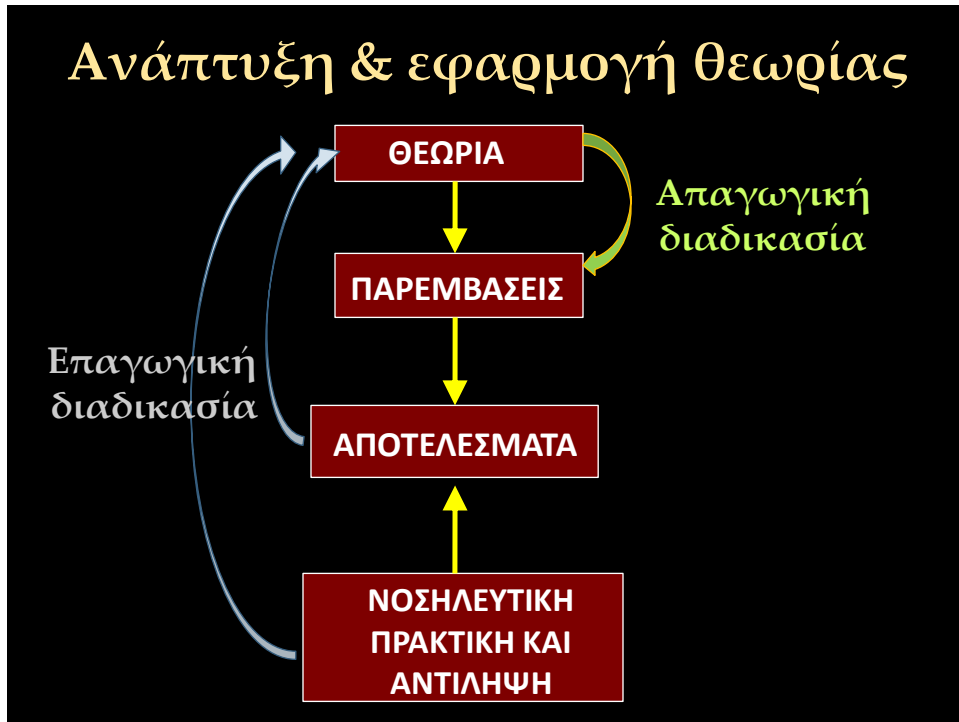
Ανάπτυξη Μεγάλης θεωρίας από παρατηρήσεις του φαινομένου

Ανάπτυξη της γνώσης

• Απαγωγική διαδικασία

- Από το γενικό στο ειδικό
- Αναγνωρίζουμε συγκεκριμένες περιπτώσεις μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο
- Αναγνωρίζουμε τάσεις ή πρότυπα από πολλαπλές παρατηρήσεις

Παράγονται υποθέσεις για μέσης κλίμακας θεωρία από την κατανόηση της μεγάλης θεωρίας

Θεωρία

“ Σύνολο προτάσεων που αποπειρώνται την περιγραφή, επεξήγηση και πρόβλεψη σχέσεων μεταξύ βασικών εννοιών που έχουν συστηματοποιηθεί σε μια γενική και αφηρημένη αναπαράσταση κάποιου φαινομένου”. (Powers & Knapp, 1995)

Στόχος της θεωρίας

Επιτρέπει στους νοσηλευτές
να γνωρίζουν,

- *ΤΙ κάνουν;*
- *ΓΙΑΤΙ το κάνουν;*

Γιατί είναι σημαντική η θεωρία στην καθημερινή πρακτική;

- Οργανώνει, κατανοεί και αναλύει τα δεδομένα του ασθενή
- Παίρνει αποφάσεις στον σχεδιασμό της φροντίδας
- Προβλέπει και αξιολογεί τα αποτελέσματα της φροντίδας στον ασθενή
- Υποστηρίζει την ανάπτυξη της γνώσης μέσω της μελέτης και της αμφισβήτησης
- Παρέχει αυτονομία στη άσκησης νοσ/κής

Πρότυπα γνώσης/ σχέση θεωρίας- καθοδηγούμενης πρακτικής

- Προσωπική γνώση (Οντολογία)
- Εμπειρική γνώση (Επιστημολογία)
- Ηθική γνώση
- Αισθητική γνώση

Θεωρητική Συστηματοποίηση της Νοσηλευτικής (Evelyn Adam)

- Κριτήρια αξιολόγησης θεωρητικών μοντέλων:
  - Κοινωνική σπουδαιότητα
  - Κοινωνική συμφωνία
  - Κοινωνική χρησιμότητα
- Κάθε νοσηλευτής πρέπει να υιοθετήσει ένα μοντέλο το οποίο είναι μοναδικό και ειδικό για τη Νοσηλευτική

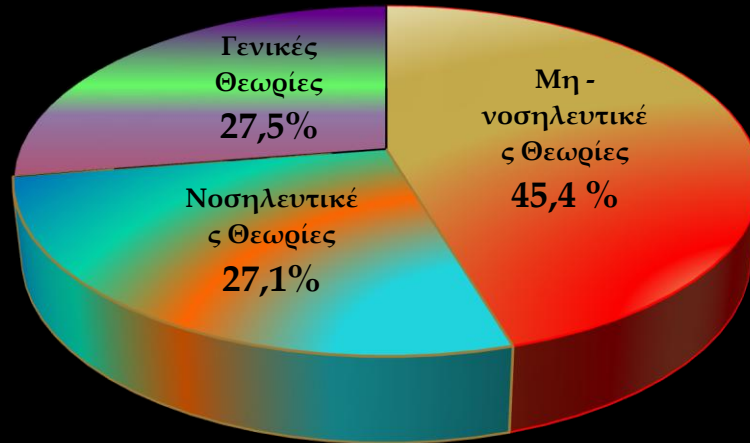
Ταξινόμηση Θεωριών Νοσηλευτικής:

- Θεωρίες αναγκών
- Θεωρίες αλληλεπιδράσεων
- Θεωρίες αποτελεσμάτων
- Ανθρωπιστικές θεωρίες

Άλλη ταξινόμηση Θεωριών Νοσηλευτικής:

- Ολιστική και / ή ανθρωπιστική
- Αλληλεπίδρασης και / ή ανταπόκρισης του ατόμου
- Συστημάτων και / ή προσαρμογής

Η νοσηλευτική χρησιμοποιεί και μη-νοσηλευτικές θεωρίες (45,4 %)

HILA J. SPEAR (2007). *Nursing Theory and Knowledge Development A Descriptive Review of Doctoral Dissertations, 2000–2004*. ADVANCES IN NURSING SCIENCE/JANUARY–MARCH 2007

Συχνές χρησιμοποιούμενες θεωρίες μη-νοσηλευτικής

- Θεωρία συστημάτων
- Βασική θεωρία ανθρωπίνων αναγκών
- Μοντέλα Υγείας και Ευεξίας
- Στρες και προσαρμογή
- Αναπτυξιακές Θεωρίες
- Ψυχοκοινωνικές Θεωρίες